

УДК 004:34(075)

В. ЦИМБАЛЮК, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник**ПРАВОВА ІНФОРМАТИКА В ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ**

Анотація. У публікації розглядаються питання теоретичного обґрунтування організаційно-правового забезпечення системності інформатизації в органах прокуратури України на засадах комплексного застосування методології наук правової інформатики та інформаційного права.

Актуальність проблематики інформатизації суспільства у науці про прокурорську діяльність поступово виходить за межі сфери наукових досліджень внутрішньої, допоміжної галузевої, управлінської діяльності в прокуратурі, пов'язаної тільки з інформаційним забезпеченням організації, управління та функціонування органів прокуратури України.

Звернення в прокуратурі України уваги до інформатизації зумовлено рядом чинників. Серед них основоположними можна назвати два. Перший слід розглядати в аспекті інформаційного права: його проблематики, пов'язаної з виконанням конституційних функцій прокуратури України, прокурорсько-слідчої діяльності за додержанням і правильним застосуванням законів, зокрема у контексті дотримання інформаційних прав та інтересів людини, суспільства і держави.

Другий чинник – в аспекті правової інформатики. Його умовно можна поділити на дві складові: 1) вирішення проблем інформатизації всієї правоохоронної діяльності, зокрема, у порядку реалізації Указу Президента України від 31 січня 2006 року № 80/2006 “Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю” [19]; 2) удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення функцій організації та управління в органах прокуратури із застосуванням комп'ютерних технологій, у тому числі електронної телекомунікації.

Нині, в науці про прокурорську діяльність інформатизація визначена як один із провідних аспектів наукового інтересу стосовно вирішення прикладних проблем організації та управління в прокуратурі України: для підвищення ефективності її діяльності через удосконалення інформаційного забезпечення. Це знайшло вираз у публікаціях ряду вітчизняних дослідників. Серед них можна відзначити таких як: М. Гаврилук, В. Задорожній, А. Іщенко, С. Мірошніченко, І. Рогатюк, Г. Серeda, Є. Шевченко, О. Шинальський, О. Червякова та ряд інших [1 – 7]. Зазначене можна розглядати і як формування правової інформатики в прокурорській діяльності в контексті напряму (інституту) наукових досліджень в структурі особливої частини вітчизняної наукової школи правової інформатики.

Мета цієї публікації – визначення системних наукових ознак проблем правової інформатики в прокуратурі як одного з напрямів (інститутів) особливої частини правової інформатики – науки про системну інформатизацію правотворчості, правозастосування та правової освіти в органах прокуратури України.

На початку формування певної наукової дисципліни виникає проблема формування її сутності. Виходячи із методологічних аспектів вітчизняної наукової школи правової інформатики [8 – 15] пропонується наступним чином сформулювати розуміння сутності правової інформатики в прокуратурі.

Правова інформатика у прокуратурі – це наукова дисципліна про системну інформатизацію правотворчості, правозастосування та правової освіти в органах прокуратури України.

Із цього формулювання випливає предмет даної наукової дисципліни. Його можна сформулювати коротко наступним чином: **предмет правової інформатики в прокуратурі** як наукової дисципліни становить **інформатизація прокурорської діяльності**. В розгорнутому формулюванні предмет правової інформатики в прокуратурі можна подати через зміст інформатизації як **множину взаємопов'язаних процесів (організаційних, правових, фінансових, наукових, технічних та інших), спрямованих на формування умов для задоволення інформаційних потреб органів прокуратури у виконанні ними конституційних функцій, спрямованих на забезпечення реалізації законних прав громадян і суспільства, повноважень держави через створення, розвиток, ефективне застосування комп'ютерних інформаційних систем, їх електронно-телекомунікаційних мереж, ресурсів, баз даних і знань, комп'ютерних технологій.**

Об'єкти дослідження правової інформатики в прокуратурі сформульовані у тріаді сутності за її предметом як **правотворчість, правозастосування та правова освіта із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем, їх електронно-телекомунікаційних мереж, ресурсів, баз даних і знань, комп'ютерних технологій.**

Правотворчість в органах прокуратури знаходить вираз: у підготовці та прийнятті організаційно-управлінських документів щодо галузевої діяльності відповідних керівників органів прокуратури; у проведенні досліджень законопроектів на запити відповідних структур органів центральної влади; а також в ініціюванні Генеральною прокуратурою у встановленому законодавством України порядку розробки проектів нормативно-правових актів стосовно удосконалення діяльності прокуратури.

Правозастосування в органах прокуратури як форма їх діяльності знаходить широкий прояв у реалізації функцій прокурорсько-слідчої практики відповідно до функцій, завдань та прав, визначених законодавством України для прокуратури.

Правова освіта в органах прокуратури як вид галузевої діяльності знаходить прояв у науковообґрунтованій організації та управлінні підготовкою та підвищенням кваліфікації працівників прокуратури.

На зазначених методологічних засадах пропонується розглянути тенденції переходу в органах прокуратури України від комп'ютеризації до інформатизації. Передумовою інформатизації в прокуратурі України, як і в інших органах державної влади, була **комп'ютеризація – фрагментарне, ситуативне, хаотичне насичення структур органів прокуратури електронно-обчислювальною технікою (переважно на базі настільних персональних комп'ютерів) та відповідними типовими комп'ютерними програмними продуктами масового застосування, а також створення локальних (галузевих) комп'ютерних мереж електронної телекомунікації з можливістю виходу в Інтернет.**

Під час комп'ютеризації настільні персональні комп'ютери дозволили суттєво підвищити продуктивність праці більшості співробітників органів прокуратури України. По суті, комп'ютерні інформаційні технології в органах прокуратури впроваджуються, переважно, як додаток до традиційних паперових технологій (здебільшого, як універсальні друкарські пристрої, для підготовки документів).

Як свідчать дослідження результатів комп'ютеризації в прокуратурі України, комп'ютерні інформаційні технології і донині займають незначну роль в системі підтримки прийняття рішень, у тому числі в прокурорсько-слідчій практиці та організаційно-управлінській діяльності. В органах прокуратури практично відсутні

комп'ютерні експертні системи на рівні автоматизованих робочих місць у сучасному розумінні сенсу цієї категорії.

По суті, у правозастосуванні не здійснювався і вплив на інформаційну складову системи прокуратури, а отже, й на її галузеву організаційно-управлінську діяльність. На сьогодні в органах прокуратури збір, накопичення й опрацювання інформації для звітності здійснюється у формі карток за скаргами, заявами і зверненнями громадян, організацій, установ та органів державної влади в рамках автоматизованої інформаційної системи АІС “Скарга”, яка поступово, фрагментарно трансформується в АІС “Нагляд”.

Крім того, обмежено впроваджуються такі комп'ютерні системи правової інформації, як “Законодавство” та інші. При цьому не визначена задача створення в цих системах агрегованих баз даних організаційно-правових та методичних документів органів управління прокуратурою України.

В окремих органах прокуратури здійснюються ініціативні розробки щодо реалізації ідеї автоматизації робочих місць слідчих на рівні АРМ “Робоче місце слідчого”. В різних регіонах ці розробки здійснюються на різних технологічних засобах [3, 6].

В органах прокуратури України також було започатковано впровадження мережного варіанта комп'ютерної інформаційної системи з ознаками електронного діловодства та документообігу. До таких можна віднести адаптовані до потреб забезпечення діяльності структурних підрозділів прокуратури пакети прикладних комп'ютерних програм для системи колективної роботи з документами.

В окремих службах прокуратури інформаційне забезпечення їх діяльності реалізується на основі типових розробок: АІС “Експедиція-Картотека”, комп'ютерної системи бухгалтерського обліку “1С-бухгалтерія” та АІС “Кадри” [1].

В аспекті нормативно-правового забезпечення зазначені розробки не мають нормативно-методичних документів відповідно до рекомендацій, визначених державними технічними стандартами. Це значно утруднює типізацію комп'ютерних апаратно-програмних засобів, їх аналіз, а отже, і агрегацію, розвиток та інтеграцію в архітектуру єдиної інформаційної системи прокуратури України, а також її кореспондування з комп'ютерними інформаційними системами органів державної влади стосовно підвищення ефективності, оперативності здійснення покладених на прокуратуру функцій, завдань, повноважень, визначених для неї законодавством.

Історію впровадження комп'ютерних інформаційних технологій в органах прокуратури можна умовно поділити на етапи, які по суті збігаються з етапами комп'ютеризації більшості органів державної влади України після набуття нею незалежності.

Перший етап на шляху до інформатизації прокуратури України визначається формуванням комплексу системних ознак стосовно впровадження комп'ютерних інформаційних технологій, починаючи із затвердження 20 листопада 1996 року Концепції створення корпоративної інформаційної системи органів прокуратури України. Одним із найважливіших результатів реалізації зазначеної концепції вважається створення галузевої комп'ютерної мережі Генеральної прокуратури та Інтернет-ресурсів органів прокуратури для забезпечення її зворотного інформаційного зв'язку із громадськістю та засобами масової інформації.

Другий етап на шляху до системності впровадження комп'ютерних інформаційних технологій в прокуратурі України настав після затвердження у 2003 році Концепції єдиної системи автоматизації документообігу та діловодства органів прокуратури України. Проте ця концепція не була реалізована у повному обсязі через

ряд організаційно-правових недоліків, у тому числі внаслідок неврахування необхідності організаційно-правового та організаційно-технічного забезпечення впровадження електронного підпису.

Третій етап інформатизації прокуратури України почався із затвердження у 2004 році Концепції створення міжрегіональної захищеної системи відеоконференцзв'язку Генеральної прокуратури України. Через недоліки попередніх етапів комп'ютеризації великі можливості зазначеної інформаційної системи не реалізуються у повному обсязі, зокрема для організації дистанційного керування в органах прокуратури на засадах так званого, електронного управління (е-управління).

Як свідчать дослідження, *хоча у прокуратурі України вже і зроблено кроки за межі несистемного насичення оргструктур комп'ютерною технікою та технологіями (комп'ютерними програмними продуктами), проте ще не здійснюється перехід до широкомасштабної галузевої системної інформатизації в сучасному (модерному) науковому розумінні її змісту.*

За результатами дослідження визначено ряд тенденцій, які не сприяють системності інформатизації органів прокуратури:

1. Стосовно техніко-технологічних процесів – *не більше третини технічних і технологічних засобів інформаційного забезпечення в органах прокуратури відповідають сучасним здобуткам науково-технічного прогресу*, зокрема у сфері обчислювальної техніки, інформатики, та потребам практики інтеграції інформаційно-аналітичної та методичної підтримки прокурорсько-слідчої діяльності, а також стосовно організації управління органами прокуратури.

2. Зазначене є наслідком *недостатнього фінансово-правового забезпечення інформатизації прокуратури* у попередні роки. Як свідчить аналіз, у Державних бюджетах України відсутні статті видатків фінансування інформатизації. Це має значення не тільки у фінансово-правовому аспекті, але й в інформаційному. Відсутність окремої статті на інформатизацію в бюджеті прокуратури не тільки не сприяє прояву інтересу з боку авторитетних вітчизняних наукових, навчальних та практичних установ, організацій, які займаються розробкою автоматизованих інформаційно-аналітичних систем для органів державної влади, але й викликає скепсис серед фахівців стосовно системності інформатизації прокуратури, що знижує ймовірність участі прокуратури у формуванні єдиної державної інформаційно-аналітичної системи, применшує її потенціал, місце і роль у формуванні інформаційного суспільства в країні, зокрема в контексті принципів електронної демократії (е-демократії).

3. Стосовно організаційно-технологічних процесів – *фрагментарний, ситуативний, сукупний розвиток електронно-інформаційного простору в системі управління органами прокуратури не може здійснюватися хаотично*. Без вирішення зазначеного як проблеми, у майбутньому не лише співробітники прокуратури не будуть “розумітися”, але й техніка та технології стануть несумісними. Це значно ускладнюватиме реалізацію таких принципів автоматизації управлінської діяльності, як комплексність і спадковість у розвитку для вирішення нових задач підвищення ефективності діяльності органів прокуратури із застосуванням новітніх інформаційних технологій. Також виникають проблеми стандартизації технічної та програмно-математичної (технологічної) інфраструктури автоматизації інформаційної системи всіх органів прокуратури, напрацювання і реалізації типових нормативно-методичних документів застосування нових інформаційних технологій.

4. Стосовно організаційно-правового аспекту інформатизації прокуратури України. У міру широкого доступу до комп'ютерних апаратно-програмних засобів в органах державної влади виникає потреба створення та розвитку спеціальних організаційних структур, які здійснювали б інформаційний сервіс (обслуговування) галузевих комп'ютеризованих інформаційних систем. У протилежному, у міру збільшення інформаційного навантаження на працівників провідних служб збільшується робочий час, необхідний для зняття інформаційного навантаження на них.

У контексті організації праці співробітників прокуратури можна зазначити наступне. Науковцями досліджено, що в силу своїх психофізіологічних особливостей нормальна людина може сприймати 6 – 9 одиниць інформації за секунду, тоді як у середньому, для керування динамічними інформаційними процесами в соціальних системах потрібно прийняти та врахувати 12 – 18 одиниць [9. – С. 49]. У разі перевищення інформаційного потоку людина починає або ігнорувати надлишок інформації, або намагається його перевести в “архівний стан” (зберегти для використання у майбутньому). Щодо останнього існує необхідність нових інтелектуально-часових затрат на систематизацію інформації, а також необхідність резерву часу. А що робити, коли через існуючі інформаційні технології та постійно зростаючі інформаційні потоки резерву часу не вистачає? Із цією проблемою пов'язана й інша – стосовно зберігання (засвоєння) інформації на рівні знань. Середньостатистичний фахівець з вищою освітою читає 200 – 250 слів. При цьому ступінь засвоєння інформації коливається від 20 до 60 % [17, 18]. Виникає необхідність або збільшення штату співробітників, або ті, хто працює, будуть не у повному обсязі та зі зниженням якості роботи виконувати свої функції.

В органах державної влади практика йде шляхом створення та розвитку додаткових відповідних структур інформаційної підтримки та організаційно-управлінського забезпечення їх діяльності. Такі структури постійно (по мірі сприйнятливості до новацій перших керівників органів державної влади) комплектуються переважно фахівцями (технічним персоналом) у сфері інформатики, комп'ютерних інформаційних технологій. За таких обставин була усвідомлена і необхідність створення окремих підрозділів, які цілеспрямовано опікуються інформатизацією в діяльності органів державної влади.

Залучені до юридичної предметної сфери фахівці у сфері інформатики, поступово оволодівають знаннями особливостей функціонування відповідного державного органу влади. З часом підрозділам з інформатизації надаються організаційно-керівні повноваження не тільки на рівні центрального апарату управління, але й стосовно тих, що знаходилися на нижчому рівні в ієрархії управління (зокрема тих державних структур, які організовані відповідно до адміністративно-територіального устрою країни).

Для підвищення ефективності управління інформатизацією під впливом збільшення інформаційних потоків у відповідній галузі в різних структурах органів влади були створені інформаційно-обчислювальні центри, інформаційні бюро, служби інформаційно-технічного забезпечення, управління комп'ютеризованих систем, департаменти модернізації і т. п. Для прикладу, нині не тільки в апараті Верховної Ради України, секретаріатах Президента України та Кабінету Міністрів України, а й у більшості міністерств і відомств питаннями розробки, впровадження та супроводження ефективного застосування новітніх комп'ютерних інформаційних технологій, організації, координації та контролю інформатизації займаються щонайменше управління, проте існують і головні управління, департаменти. Це розглядається і як

критерій новаторства керівника, усвідомлення керівництвом певних державних органів необхідності і переваг системної інформатизації перед стихійною (синергетичною) та фрагментарною за сутністю комп'ютеризацією.

У 1992 році в Генеральній прокуратурі України також було створено спеціальну оргструктуру – відділ програмного та технічного забезпечення. З часом відділ був реорганізований у відділ програмного забезпечення та зв'язку за рахунок приєднання до нього сектору зв'язку та телекомунікацій. Функції відділу переважно були зведені до виконання завдань інженерного сервісу:

- супроводження (адміністрування) апаратно-програмних комплексів, що використовуються в Генеральній прокуратурі України;

- програмно-технічне обслуговування комп'ютерної техніки, яка знаходиться в експлуатації в Генеральній прокуратурі України (оновлення та встановлення програмного забезпечення, ремонту, заміна витратних матеріалів тощо). Технічне обслуговування та ремонт принтерів та копіювальної техніки в Генеральній прокуратурі України;

- технологічне адміністрування комп'ютерних мереж та мережного обладнання Генеральної прокуратури України (постійний контроль працездатності комп'ютерних систем, регулярне резервне копіювання даних, оновлення комп'ютерного програмного забезпечення, оптимізація технічних параметрів роботи, обслуговування та ремонт кабельної системи телекомунікацій);

- антивірусний захист комп'ютерної техніки (встановлення та оновлення антивірусних програм, встановлення критичних оновлень комп'ютерних операційних систем, інформування користувачів про загрози щодо небезпечних комп'ютерних вірусів);

- Технологічне адміністрування доступу до мережі Інтернет та електронної пошти (адміністрування облікових записів користувачів, контроль та розподіл трафіку, надання паролів доступу, навчання користувачів комп'ютерних систем);

- супроводження веб-порталу Генеральної прокуратури України (оновлення та додавання інформації, адміністрування користувачів);

- впровадження новітніх інформаційних технологій (постійний аналіз розвитку інформаційних технологій, відбір та адаптація найбільш перспективних з метою їх застосування у діяльність органів прокуратури);

- супроводження договорів, пов'язаних з предметом діяльності відділу;

- інформаційна, методологічна та консультативна допомога прокуратурам обласного рівня у впровадженні новітніх інформаційних технологій.

Аналіз організаційно-правових повноважень відділу свідчить, що він не був наділений керівними функціями в повному обсязі, у тому числі й такими важливими, як контроль та координація щодо системності інформатизації не тільки в апараті Генеральної прокуратури, але й в підпорядкованих їй прокуратурах.

У зв'язку із зазначеним існує **проблема реформи (чи модернізації) організації та управління процесами інформатизації в прокуратурі України**: необхідність створення повноцінного органу функціонального управління інформатизацією в організаційній структурі Генеральної прокуратури і її управлінських відносин з відповідними організаційними структурами в обласних прокуратурах та порівняних до них за статусом спеціальних прокуратурах, а також з районними, міськими та порівняними до них іншими прокуратурами як важливих складових інформаційної підсистеми прокуратури України.

Це має знайти відображення у відповідних галузевих нормативно-правових актах як процес, пов'язаний з правовим забезпеченням інформатизації.

Необхідність у створенні спеціального органу управління інформатизацією прокуратури на рівні Генеральної прокуратури України в аспекті переходу від комп'ютеризації до інформатизації зумовлена й тим, що під впливом потреб практики, зокрема збільшення обсягів інформаційних потоків, у штатах прокуратур областей та прирівняних до них за статусом спеціальних прокуратур створені спеціальні оргструктури для виконання інформаційно-аналітичних функцій забезпечення прокурорсько-слідчої діяльності. На ці структурні одиниці також покладено і виконання функцій інформаційного сервісу, які виконує і відділ програмного та технічного забезпечення в Генеральній прокуратурі. Створення зазначених оргструктур свідчить про цілеспрямовані організаційно-управлінські заходи стосовно удосконалення *формування в системі прокуратури України галузевого електронно-цифрового інформаційного середовища, електронного простору (е-середовища).*

Про необхідність вирішення проблеми створення в Генеральній прокуратурі спеціального органу управління інформаційним забезпеченням свідчить і те, що в ряді лінійних головних управлінь, управлінь та відділів були створені спеціальні організаційні структурні одиниці, які автономно впроваджують у свою інфраструктуру комп'ютерні технології. З одного боку, на рівні комп'ютеризації, це дуже зручно, зокрема, дозволяє на демократичних засадах виявити найбільш вдалі проекти та органи, де зосереджені найбільш підготовлені фахівці. З іншого боку – приховує загрозу ускладнення на шляху агрегації та інтеграції електронних інформаційних потоків: формування комплексної, багатофункціональної єдиної галузевої комп'ютерної системи інформаційно-аналітичного забезпечення у контексті технологічної сумісності різних функціональних її підсистем (у тому числі на рівні їх інформаційної та апаратно-програмної сумісності).

Потреба в реформуванні організаційної структури управління Генеральної прокуратури в умовах формування інформаційного суспільства в Україні зумовлена також і тим, що в силу правового статусу прокуратури вона покликана відігравати важливу роль в структуризації та систематизації статистичної інформації щодо діяльності різних правоохоронних органів нашої країни.

Стосовно правової освіти в органах прокуратури. Основна проблема комп'ютеризації полягає у низькому рівні адміністративного стимулювання розвитку інформаційної культури, зокрема, у контексті організації роботи з кадрами та науково обґрунтованого методичного забезпечення нормативів їх відбору, атестації та підготовки в умовах функціонування інформаційного суспільства. Такий стан зумовлений рівнем знань та усвідомленням можливостей комп'ютерних інформаційних технологій, які були закладені рівнем комп'ютерної грамотності, що формувалася у більшості юридичних вищих навчальних закладів України.

В Україні на загальнодержавному рівні дієвим організаційно-правовим заходом щодо наукового забезпечення вирішення проблеми інформатизації правоохоронної діяльності можна вважати створення Науково-дослідного центру правової інформатики Академії правових наук України, де цілеспрямовано здійснюється вивчення проблем розробки, впровадження та розвитку комп'ютерних інформаційних систем у правотворчості, правозастосуванні та правовій освіті. У цьому Центрі успішно виконуються замовлення стосовно завдань інформатизації в апараті Верховної Ради

України, в рамках Національної програми інформатизації, інформатизації освіти в Україні тощо, у тому числі на рівні міжнародних проектів.

Стосовно впровадження результатів наукових досліджень у сфері правової інформатики в правову освіту кадрів прокуратури. В Академії прокуратури України щодо впровадження результатів наукових досліджень у сфері правової інформатики вже зроблено перші кроки: в навчальну програму магістерської підготовки введено спеціальну дисципліну “Інформаційні технології в прокурорській діяльності”, підготовлено відповідний навчально-методичний комплекс та навчальний посібник; здійснюються спроби створення повноцінної електронної бібліотеки. Проводяться дослідження, спрямовані на впровадження ідеї дистанційної освіти.

Як перспективи розвитку наукового забезпечення інформатизації прокуратури визначено, що інформатизація Академії прокуратури України при відповідному організаційно-правовому, фінансовому, кадровому, технічному та технологічному забезпеченні може стати важливим і ефективним чинником формування комплексної системи організації роботи з кадрами в органах прокуратури, у тому числі організації їх службової підготовки, навчання, самонавчання тощо. Для цього в академії спрямовуються зусилля на формування наукової школи правової інформатики в прокуратурі України.

У практичній площині **підвищення рівня інформаційної культури в органах прокуратури** заслуговує на увагу ідея, за якою нові розробки стосовно комп’ютерних інформаційних технологій повинні впроваджуватися у практику прокурорської діяльності, починаючи з Академії прокуратури. Тобто випускники академії повинні з приходом в органи прокуратури володіти не тільки високим рівнем знань, умінь та навичок здійснення прокурорсько-слідчих завдань, але й новими комп’ютерними інформаційними технологіями, допомагаючи у подальшому впроваджувати їх у роботу працівників органів прокуратури, які з цими технологіями не обізнані.

Стосовно реалізації нових задач інформатизації прокуратури України. В ході науково-дослідницької роботи звернуто увагу на організаційно-управлінську проблему залучення в органи прокуратури фахівців у сфері кібернетики та інформатики. Ця проблема ефективно вирішується у галузевих правоохоронних, правозастосовних, контролюючих державних органах шляхом підготовки спеціалістів із числа фахівців з технічною освітою чи схильних до інформатики юристів, у тому числі шляхом післядипломного навчання на відповідних короткострокових та довгострокових курсах або в порядку набуття другої вищої освіти чи (що є найбільш ефективним) у магістратурі, аспірантурі, докторантурі. В Україні така практика застосовується, наприклад, в системі підготовки спеціалістів державного управління (Національній академії державного управління); у МВС (зокрема, в Київському НУВС, Харківському НУВС, ряді інших); в ДПС – у Національному університеті державної податкової служби України (у ньому, зокрема, підготовка фахівців здійснюється за спеціалізацією адміністрування інформаційних ресурсів).

Ефективне вирішення проблем інформатизації прокуратури України можливе через удосконалення її наукового забезпечення, його організацію та управління. Для прикладу, з досвіду інших органів державної влади, в деяких міністерствах та відомствах наукове забезпечення інформатизації почалося із створення спеціальних галузевих науково-дослідних підрозділів: науково-інформаційні відділи, науково-інформаційні центри, науково-інформаційні інститути. При створенні відомчих вищих навчальних закладів функція наукового забезпечення інформатизації була покладена на відповідні

організаційні структури в них (науково-дослідні відділи, лабораторії, центри, інститути тощо). Це сприяло прискореному впровадженню нових здобутків науково-технічного прогресу у практику шляхом інтеграції науки і навчання.

У порядку **узагальнення дослідження** сформувався наступні висновки.

Як науковий прогноз можна констатувати, що внаслідок недостатньої уваги у майбутньому в прокуратурі України до організаційно-управлінського та правового аспектів інфраструктури – формування і розвитку галузевого електронного інформаційного середовища може виникнути соціально-економічна загроза, коли фінансові та інші затрати на комп’ютерні інформаційні технології будуть неадекватними потребам та сподіванням практики стосовно підвищення ефективності інформаційної підтримки діяльності прокуратури України та управління її підрозділами.

Одна з концептуальних ідей інформатизації полягає в тому, що **комп’ютерні інформаційні технології повинні посісти провідне місце, а паперові – застосовуватися як вторинні, похідні у системі інформаційного забезпечення організаційно-управлінської діяльності прокуратури України.**

Зазначене зумовлює вирішення наступної проблеми – **необхідності формування єдиної галузевої інформаційно-технологічної стратегії** ефективної цілеспрямованої керованості процесами створення, впровадженні та розвитку новітніх комп’ютерних інформаційних технологій у прокуратурі України. Необхідність цього відчувається не тільки на рівні підрозділів Генеральної прокуратури України, але й в обласних, районних та інших прокуратурах, де комп’ютеризація продовжує здійснюватися автономно, на засадах самоорганізації, стихійності та фрагментарності.

За результатами дослідження сформувався наступні **пропозиції стосовно подальших заходів щодо створення повноцінної інфраструктури системної інформатизації прокуратури України:**

1. Ознакою системності інформатизації в органах прокуратури України повинно стати насамперед усвідомлення та визнання того, що прокуратура повинна перейти від комп’ютеризації до інформатизації як провідного напрямку удосконалення організації та управління, зокрема, модернізації інформаційного забезпечення своєї діяльності.

2. Системну інформатизацію в органах прокуратури України можливо здійснити за умови реформування (модернізації) організації та управління розробками, впровадження та застосування нових комп’ютерних інформаційних технологій. Одним із необхідних завдань на шляху до зазначеного є зміна функцій відділу програмного забезпечення та зв’язку Генеральної прокуратури України, надання йому повноцінних управлінських повноважень у сфері інформатизації та підпорядкування цьому органу відповідних оргструктур з інформатизації в прокуратурах областей і прирівняних до них за статусом інших прокуратурах.

3. Створення науково-дослідного відділу з проблем інформатизації та в його складі – науково-дослідної лабораторії комп’ютерних інформаційних технологій у прокурорській діяльності в науково-дослідному центрі Академії прокуратури України дозволить сформувати якісні передумови наукового забезпечення інформатизації прокуратури, інтеграції науки, навчання та практики правотворчості, правозастосування та правової освіти в прокуратурі України.

Використана література

1. Шинальський О. Комп’ютеризація органів прокуратури України // Вісник прокуратури. – 2003. – № 4. – С. 3-7.

2. Шевченко Є., Червякова О. Концепція інформаційного забезпечення прокурорської діяльності // Вісник прокуратури. – 2003. – № 2. – С. 119-122.
3. Гаврилюк М. Високі технології – на службу закону // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. – № 8. – С. 3-5.
4. Середа Г., Рогатюк І., Цимбалюк В. Концептуальні засади наукового забезпечення інформатизації прокуратури // Вісник прокуратури. – 2006. – № 5. – С. 14-19.
5. Задорожній В., Іщенко А. Застосування сучасних інформаційних технологій // Вісник прокуратури. – 2006. – № 6. – С. 116-121.
6. Мірошниченко С. Організація діяльності прокуратури із запобігання організованим злочинності // Право України. – 2006. – № 11. – С. 70-73.
7. Цимбалюк В. Роль правової інформатики у модернізації прокуратури України // Право України. – 2006. – № 11. – С.73-77.
8. Вступ до інформаційної культури та інформаційного права: Монографія; За ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного. – Ужгород, 2003.
9. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики: Монографія; За ред. Р.А. Калюжного та В.О. Шамрая. – К., 2002.
10. Інформаційне право та правова інформатика у сфері захисту персональних даних. – К.: НДЦПІ АПрН України, 2005.
11. е-майбутнє та інформаційне право / В.Брижко, Ю.Базанов, М. Швець та ін. ; за ред. члена-кореспондента АПрН України М.Швеця. – [2-е вид., доп.]. – К.: НДЦПІ АПрН України. – 2006. – 234 с.
12. Основи інформаційного права України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2004.
13. Правова інформатика: системна інформатизація законотворчої, правозастосовної, правоохоронної, судочинної та правоосвітньої діяльності в Україні: Монографія. – Ужгород, 2003.
14. Правова інформатика: Підручник. – К.: Парлам. вид-во, 2004.
15. Швець М. Системна інформатизація в правовій сфері // Правова інформатика. – 2003. – № 1. – С.3-7.
16. Зеленецький В., Лобойко Л. Прокурорський нагляд за виконанням законів при реєстрації джерел інформації про злочини // Вісник прокуратури. – 2002. – № 6(18). – С. 35-46.
17. Кузнецов О.А., Хромова Л.Н. Техника быстрого чтения. – М., 1983
18. Мельник В.М. Искусство быстрого и интенсивного чтения. – К., 1990.
19. Цимбалюк В. Правові аспекти створення єдиної комп’ютерної інформаційної системи правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю в Україні // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2006. – № 14. – С. 193-200.

~~~~~ * * * ~~~~~